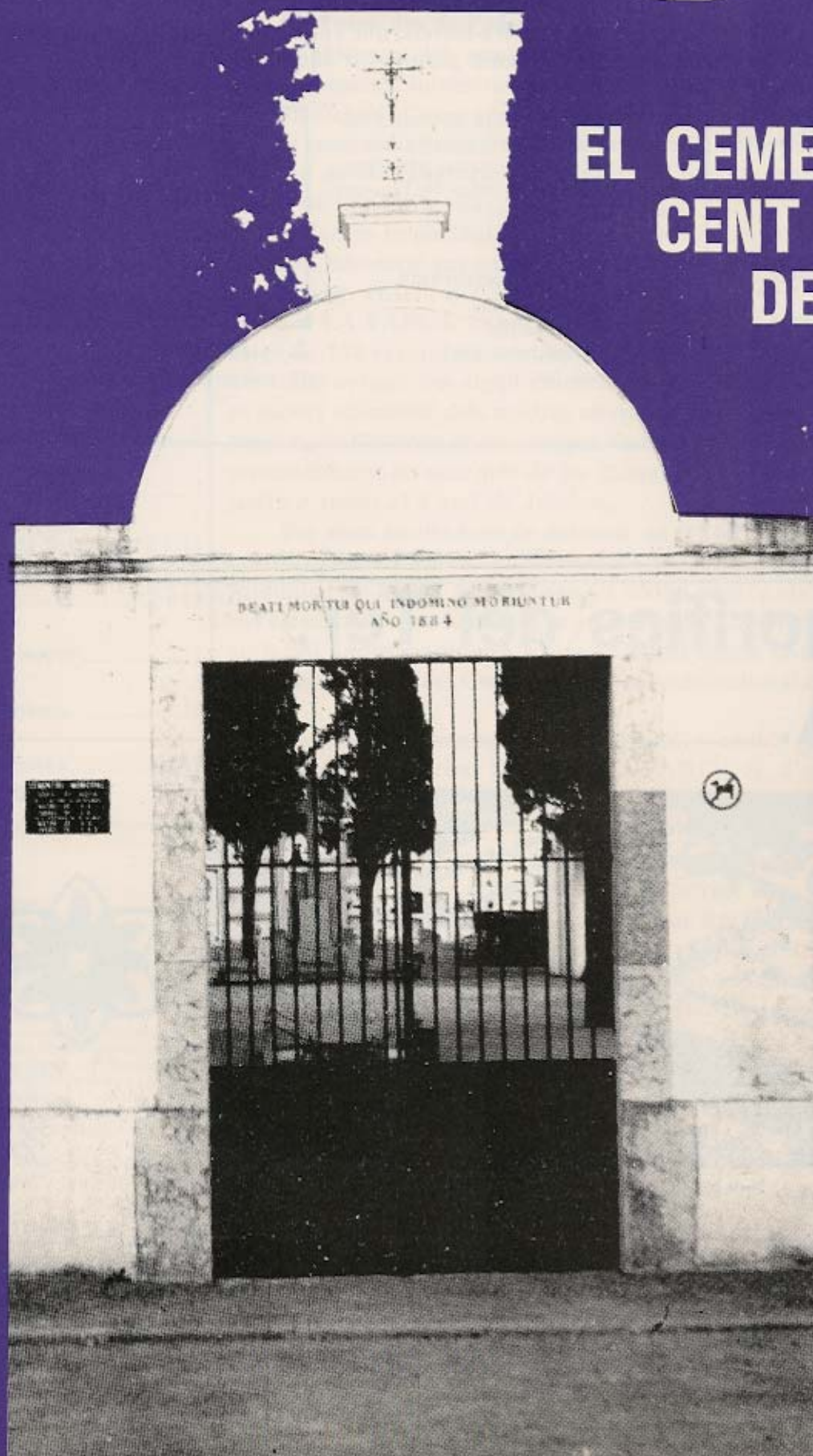

CASAL DE JUBILATS DE SALT

la farga

ANY VI • N.º 61 • NOVEMBRE 1984

**EL CEMENTIRI:
CENT ANYS
DE VIDA**

*programació
de dilluns a divendres*

- 8.00 Bon dia Salt
- 8.05 Freqüència amiga
- 11.00 Amics col·leccionistes (dilluns)
Pobles de Catalunya (dijous)
Avui, mercat (divendres)
- 12.00 El Salt de Tàngelas. L'agenda
- 12.15 Freqüència amiga
- 14.00 Salt II L'Informatiu
Noticiari verd (dijous)
- 14.15 Sal Vital
- 16.00 Catalunya Canta
(dilluns, dimecres i divendres)
- 17.00 Tardes de tardor
- 20.00 A Dojo 24
- 21.00 Càndrada 2001 (dijous)
Gatzarot (dijous)
- 22.00 Salt X. L'Informatiu
- 22.30 Musicofèntia (dilluns)
La Junta de la cloaca (dijous)
Rit Raf (dimecres)
Silenci, s'estrena (dijous)
La vida en sol·la (divendres)
- 24.00 Fi de les emissions

dissabtes

- 8.00 Bon dia Salt
- 8.05 Ona lliure
- 9.30 El Salt del cap de setmana
Un espai de Guillem Terribes
- 10.00 Ona lliure
- 12.00 La puça pallusa. L'infantil
- 13.00 Tret de cistella
Els dos quarts del C. Bàsquet Salt
- 13.30 Temps de sardanes
«Salt Sardanista» a la ràdio
- 15.00 Gent de Salt
- 16.00 De 4 a 6 jove
- 18.00 De can Tona a can Pixera
- 22.00 Salt X. L'Informatiu
- 22.30 Pop.Roc
- 24.00 Fi de les emissions

*103... per escoltar
16 hores per sintonitzar*

Farga làctica

La merceria. Del llatí merx-mercis

Continuem amb l'intent de normalitzar el gremi de merceries. Per cert, sabeu què vol dir merceria? Doncs ve del llatí (la nostra llengua mare) merx-mercis, que vol dir mercaderia. Us tornem a proposar tres jocs amb paraules d'aquest gremi.

1.— Tots sabeu que hi ha moltes menes d'ous: ou dur, ou de reig, ou de bruixa, ou ferrat, ou passat per aigua, ou remenat..., però com es diu l'ou que venen a les merceries?

3.— Endequina, endequina...

«No sóc cargol ni bolet i la pluja em fa sortir, si cau aigua tot m'estufo si fa sol estic pansit».

**CAN
CAPGIRAT
NOTA**

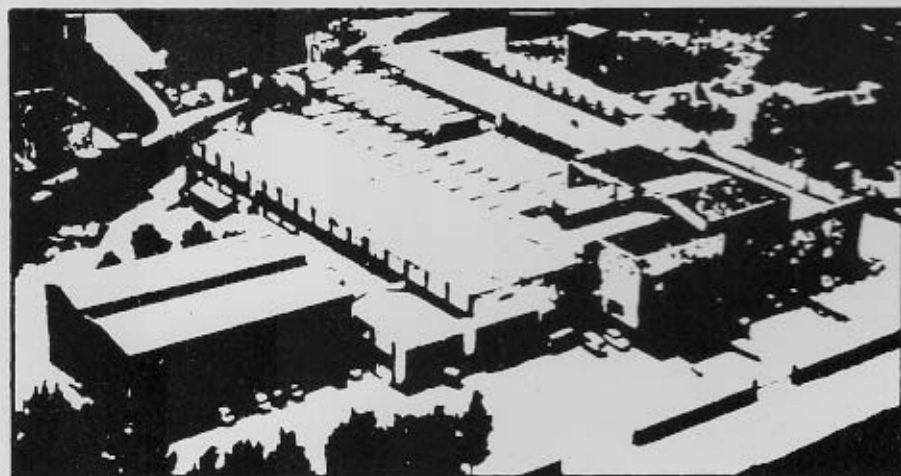
2.— Jeroglífic

He comprat sis botons de.....

Solucions

- 3.— El parafina.
- 2.— Nacre.
- 1.— Ou de sargit.

Frigorífics del Ter, S.A.

Escorxador
General
Frigorífic

Carrer Major, 419
Apart. 239

SALT (Girona)

REPARTIMENT DIARI DE CARNS DE PORC I VOVI

El suport dels anunciants fa possible la revista

La Farga des de l'any 1979, ha sortit cada mes gratuïtament, gràcies al suport dels anunciants. El fet que la Revista hagi arribat als 60 números, ininterrompudament, ha estat possible per l'esforçada dedicació d'unes quantes persones, que hi esmercen unes hores al mes restant-lo del seu temps lliure, però també per l'incondicional ajut de col.laboració econòmica per part d'empreses de dintre i fora de la nostra vila.

I això es important! Vol dir que hi ha una compenetració de fidel col.laboració per part d'anunciants, dintre i fora del nostre poble de Salt, envers el Casal de Jubilats.

I si LA FARGA va néixer com a butlletí del Casal, amb un tiratge de 750 exemplars, ampliat posteriorment a 1.000 fins arribar als 1.300 actuals (en algun casos arriba a 1.600), estem segurs que el suport econòmic dels nostres anunciants, no ho és tant per la difusió de la Revistan en sí, com pel sincer desig de col.laborar desinteressadament en una més de les diferents i variades activitats que porta a terme el Casal de Jubilats.

Per altra banda hem de destacar un fet no gaire comú: el de la gratuïtat de la Revista. La Revista no es ven, sinó que es reparteix totalment de franc. I la Revista no arriba només als socis estrictes del Casal, sinó que també es fa arribar a personalitats i institucions fora de l'àmbit municipal, a més de les del nostre poble, per tal que coneguïn la tasca del Casal i la realitat socio-cultural del nostre municipi.

I és la nostra intenció que LA FARGA arribi, gratuïtament a molta més gent, perquè la vida de LA FARGA és, d'alguna manera la vida del Casal, i una part important de la vida del propi poble de Salt.

Fins ara el suport dels anunciants ha estat sempre fidel, i d'altres de nous es vénen a sumar als qui ja fa cinc anys ens van donar la seva confiança amb el suport econòmic des del primer número. És ara desig del Consell de Redacció ampliar més el ventall econòmic de la Revista, donar-li una sòlida base econòmica que es tradueixi en millores tècniques i literàries: millor compaginació, millors il.lustracions, una més àmplia difusió....

És per tot això que agraïm a tots els anunciants que des d'un primer moment han recolzat la Revista, i els encoratgem a seguir-ho fent... També fem una crida perquè a aquesta col.laboració s'hi afegeixin noves empreses, nous botiguers i comerciants que faran possible un futur estable i una garantia de continuïtat per a la nostra Revista: LA FARGA.

Sumari

Ràdio	
Programació de dilluns a dissabte.....	2
Farga Làctica	
La merceria.....	2
Editorial	
El suport dels anunciants fa possible la revista.....	3
Vida del Casal	
La grossa: 07.057 o 22.284.....	4
Esports	
La marxa del Club Petanca Salt.....	5
Finestra oberta	
El sanejament del riu Ter.....	7
Centenari del Cementiri	
Descalçant arrels de Salt.....	9, 10 i 11
Petita història cronològica del Cementiri.....	12 i 13
Projecte municipal:	
Espais verds al Cementiri.....	14
La Tribana	
Més enllà dels símbols.....	15
Culturart	
Homenatge a Beethoven.....	17
L'esclat de l'alba	
Miquel Martí Pol.....	17
Cagaferro	
L'acudit foll	
La taula de La Farga.....	19
La vida amb humor	
Dansa macabra.....	19

Edició: Casal de Jubilats de Salt.
Consell de Redacció: Lluís Mateu, Quim Pla, Miquel Casellas, Narcís Burch, Guillem Terribas, Martí Fita, Joan Boada, Ventura Pau, Jaume Bosch, Joan Ros, Josep M. Macias, Francesca Laguarda, Emili Gispert, Joan Torres, Josep M. Oliveres i Manuel Lladó (fotograf).
Publicitat: Marta Vilagrà.
Compaginació i Disseny: Manel Mesquita.
Correcció: Antoni Ruscalleda.
Administració: Miquel Casellas, Josep Cebrian.
Distribució: Josep Gassiot, Pitu Geli i Josep Cebrian.
Tiratge: 1.300 exemplars.
Redacció: Casal de Jubilats.
Passeig Verdaguier, 1 — Tel. 23 04 98 Salt.
Impressió: Pagès Impremta-Angles.
Tel. 42 01 07.
Dipòsit Legal: GI 356/79

La Farga no es fa responsable dels articles signats que apareixen en la revista, responsabilitat que recau en els seus autors.

La grossa: 07.057 o 22.284

Aquest any, si voleu treure la Loteria heu de comprar Números del Casal, ja que la sort recaurà, gairebé sens dubte, en el N.º 07.057, o sinó en el 22.284. Els trobareu al Casal i en els establiments col.laboradors. Brometes a part, la venda de Loteria també ens ajuda a tirar el pressupost endavant. Gràcies per la vostra col.laboració.

Els Pastorets.

L'animat grup que l'any passat va formar l'Elenc del Casal de Jubilats tornarà a posar en escena per les Festes Naldenques la representació dels Pastorets. L'èxit assolit en la passada edició els ha donat més ànim encara i des d'aquestes ratlles els volem encoratjar augurant-los un èxit més gran encara. Esperem que els saltencs, com sempre, respondran a l'esforç desinteressat d'aquesta colla de gent que sacrificarà una mica les Festes de Nadal perquè tots puguem veure Els Pastorets.

Dia 10 d'octubre: Montserrat i Barcelona.

La sortida va ser de bona hora per arribar a esmorzar a Montserrat, on vàrem tenir tot el matí per visitar el monestir i la muntanya santa, podent gaudir de l'Escolania amb el seu Virolai al toc de migdia. Seguidament baixàrem cap a Els Brucs per tal de dinar; a la tarda vàrem anar a Barcelona per assistir a El Molino, on tothom va gaudir d'una Revista, lleugerament picant.

Dia 24 d'octubre: Mariscada a Navars i Vic.

Sortida de bon matí i parada a Molins de Rei per a esmorzar, continuàrem cap a Manresa, on gentilmente la firma Bodegues Roquetes va mostrar-nos les seves instal.lacions i les seves caves perfectament condicionades. Després d'omplir-nos d'atencions, varem oferir-nos un pisolabis a tots; des d'aquestes ratlles volem fer-los arribar el nostre

agraïment. Continuàrem cap a Navars on, com ja és tradicional, ens vàrem inflar de peix fins a les orelles. (El Tresorer, Sr. Llovet, quan va veure el plat de peix va exclamar, Càbum... l'àcid úric!) Acabat el dinar, vàrem estirar una mica les cames, per pair i vàrem continuar cap a Vic, on visitàrem la Catedral, amb els murals d'en Sert i la ciutat.

Agraïments.

Així com alguna vegada hem exposat la nostra queixa per la manca de col.laboracions, ens plau ara de deixar constància de l'ajut rebut de l'Ajuntament de Salt per la X.ª Diada del Jubilats; així com d'una subvenció que generosament ens ha atorgat la Caixa d'Estalvis de Catalunya, el nostre agraïment al Sr. Calsina, el seu Delegat, per la seva desinteressada col.laboració amb el nostre Casal.

CONSTRUCTORS, S.A.

CONSTRUCTORS, S.A.

UNA EMPRESA JOVE
AL SERVEI DEL POBLE

Processó, 57
Tels. 23 43 59 - 23 88 94 - 23 86 02
SALT

RADIO
ANGELATS

TELEVISIÓ
ALTA FIDELITAT
AMPLIFICACIÓ
ELECTRODOMÈSTICS
PETITS DOMÈSTICS
DISCS I CASSETTES

DISTRIBUIDOR DE:

TVC
HI-FI
CAMARES TVC
PANTALLES GEGANTS TVC
MATERIAL PROFESSIONAL

SONY

Carrer Angel Guimerà, 63
Tel. 23 62 15
SALT (Girona)

La marxa del Club Petanca Salt

Campionat Internacional de Tripletes C.P. Cassà (10 de juny).

1.er General: Pere Canadell, A. Echave i Josep Torras.

1.er Consolant: Lluís Mateu, Julià Gómez i Antonio Muñoz.

2.^{on} Especial: Joan Anglada, Ventura Pedreño i Eusebi Cabezas.

2.^{on} Especial: Narcís Ros, Joan Espinar, i Joan Torres.

1.er Dames: Magda Vila, Antònia Curt i Anna Serra.

1.er Infantils: Carlos Ros, Jordi Ros i Xavier Ros.

3.er Consolant: Narcís Roca, Joan Martín i Julià Gómez.

2.^{on} Especial: Manel Torres, David Ros i Antonio Espinar.

Campionat Internacional de Tripletes C.P. Germans Sàbat (11 de juny).

3.er General: Joan Espinar, Francisco González i Joan Torres.

1.er Consolant: Julià Gómez, Antonio Muñoz i Josep A. Hidalgo.

3.er Infantils: Jordi Ros, Carlos Ros i Xavier Ros.

«Dia del Club» C.P. Salt (24 de Juny).

General: Eusebi Cabezas, Lluís Mateu i Alfons Mateu.

1.er Consolant: Joan Anglada, Ventura Pedreño i Pere Rodríguez.

2.^{on} Consolant: Antonio Muñoz, Julià Gómez i Josep A. Hidalgo.

1.er Dames: Magda Vila, Anna Serra i Antònia Curt.

2.^{on} Dames: Dolors Gamundi, Araceli Calvo i Judit Anglada.

Campionat Internacional de Tripletes, C.P. Salt (29 de juliol).

1.er General: Pep Quintana, Antonio Muñoz i Francisco González.

Campionat «Provincial» Individual C.P. Sta. Coloma (19 d'agost).

1.er Sèniors 2.ª: Pep Quintana.

2.^{on} Sèniors 2.ª: Antonio Muñoz.

3.er Juvenils: Antonio Espinar.

4.^{on} Juvenils: David Ros.

«Dia del Club» C.P. Montilivi. (17 de juny).

1.er Consolant: Antonio Muñoz, Julià Gómez i Lluís Mateu.

Campionat Regional de Tripletes C.P. Lloret (22 de juliol).

2.^{on} Consolant: Agustí Roca, Antonio Peruga i Joan Torres.

Campionat Provincial Tripletes C.P. Juncària (2 de setembre).

2.^{on} General: Julià Gómez, Joan Martín i Ramón Angulo.

12 Hores C.P. Cassà (9 de setembre).

1.er General: Antonio Muñoz, Julià Gómez, Narcís Ros, Agustí Roca i Josep M.ª Quintana.

3.er General: Silverio Oliveira, Manel Ros, Eusebi Cabezas i Antonio Echave.

Campionat Provincial de Dupletes C.P. Salt.

2.^{on} General: Silverio Oliveira i Manel Ros.

Concurs de Dupletes per Jubilats C.P. Salt.

1.er Ventura Masdevall i Antonio Boo
2.^{on} Josep M.ª Noguera i Salvador Fernández.

3.er Corona Canals i Paco Martín.

4.^{on} Llorenç Cabezas i José Honrubia.

Concurs «Provincial» de Tripletes per Jubilats C.P. Salt.

1.er Lluís Noguera, Josep Busquets i José Honrubia.

2.^{on} Antonio Pamies, Catalina Serra i Enriqueta Alech

3.er Antonio Boo, Narcís Bohigas i Josep M.ª Noguera.

4.^{on} Josep Triola, Ventura Masdevall i Josep Grassiot.

1.er Consolant: Paco Martín, Francisco Martín i Llorenç Cabezas.

2.^{on} Consolant: Corona Canals, Adeli-
na i Paula Font.

**AQUÍ
US PODEU
ANUNCIAR**

Ràdio

SALT

103 FM

... per escoltar

Tel. 237.222

**FOTOCOPIES
CÒPIES DE PLÀNOLS**

**PAPERERIA
TÈCNICA
MATERIAL
PER A DIBUIX
I OFICINES**

A GIRONA
Avda. Francesc, 4 — Tel. 20 39 44
Migdia, 11 — Tel. 21 35 65

A SALT:
Passeig d'Olot, 166
Tel. 23 27 08

El sanejament del riu Ter

Que el Ter és un riu malalt no ho discuteix ningú. Sobre ell ha gravitat bona part del creixement industrial de Catalunya, en especial el tèxtil, l'adob de pells, el paper i l'alimentació, així com una considerable part de les indústries ramaderes i dels regadius agrícoles.

La pressió demogràfica s'ha incrementat sensiblement, tant de manera directa en forma de consums d'aigües, abocaments d'aigües residuals i usos diversos, com de forma indirecta, pels cabals derivats a Barcelona i la seva zona d'influència. Tenim menys aigua, més bruta i amb demandes creixents d'aigua neta.

Si bé és cert que les aigües residuals sempre han anat a parar al riu sense tractament, la novetat està que aquest increment dels usos i la disminució de cabals fan que la capacitat d'autodepuració del riu quedi superada en molts punts, i és en aquests llocs crítics on cal ajudar-lo amb instal·lacions adients: les depuradores d'aigües residuals.

La legislació vigent estableix aquesta obligació per indústries i poblacions, i certament algunes ja fa temps que compleixen. No és el cas de la majoria, de forma que en molts casos els incomplidors de la llei s'han trobat amb el benefici d'un menor cost que els qui la complien. Ja es veu que això no pot ésser.

La Generalitat va promulgar una llei tendent a corregir aquesta situació. Estableix un pla per conques fluvials (ara ha entrat en vigor el pla de sanejament del Ter) que es financia en part amb les aportacions tradicionals de l'Estat i els Municipis, però sobretot amb les aportacions dels usuaris domèstics i industrials i amb la possibilitat que la Generalitat hi aporti recursos propis.

Al considerar-se globalment el problema de la conca, poden obtenir-se alguns avantatges:

- 1.— Atacar prioritàriament els problemes més punyents.
- 2.— Establir un mecanisme de finançament solidari, pel qual tothom paga segons el que costa depurar les seves aportacions de contaminants.
- 3.— Al pagar tothom, tots se senten interessats a depurar.

El pla de sanejament preveu l'execució en 12 anys (84-95), finançant inversions i despeses d'explotació. Al llarg d'aquest període es deplegarà en dues direccions:

- El Pla bàsic, que preveu el calendari d'inversions de les obres grosses (depuradores de Girona, Salt i Sarrià, Vic, Ripoll, Banyoles, Anglès i La Bisbal).
- El Pla complementari, que comprèn unes partides alçades per a escometre obres petites que representin problemes puntuals a la Conca.

Per tot això ens hem de felicitar. Ara bé, aquest cel radiant té núvols a l'horitzó, que podrien canviar el panorama:

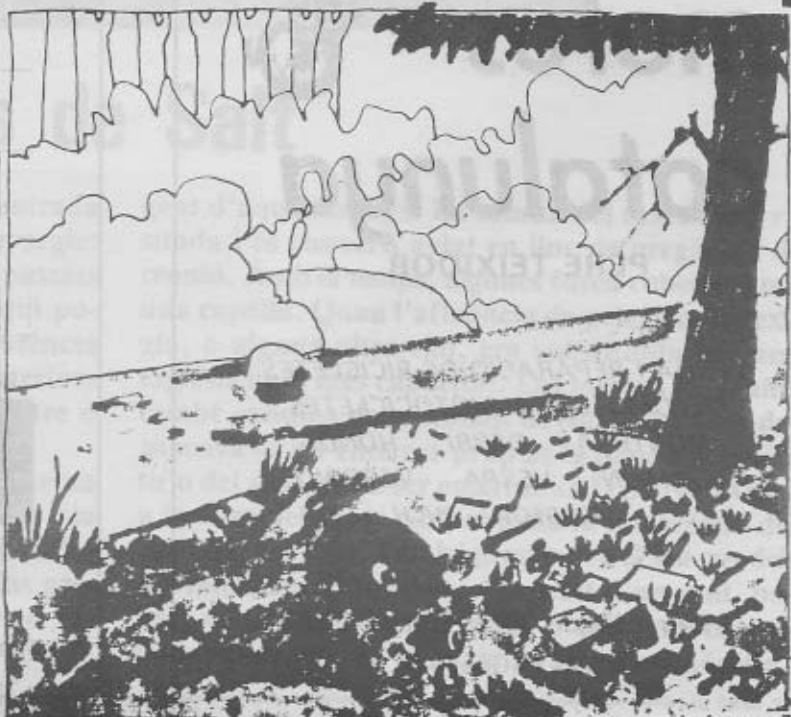
- 1.— El sanejament és competència dels

municipis que no han participat en la definició del paquet legal i del Pla de Sanejament de Catalunya. Així, doncs, és un tema en el qual la Generalitat invadeix competències municipals. La postura dels municipis és la d'intentar resoldre el tema per via de negociació.

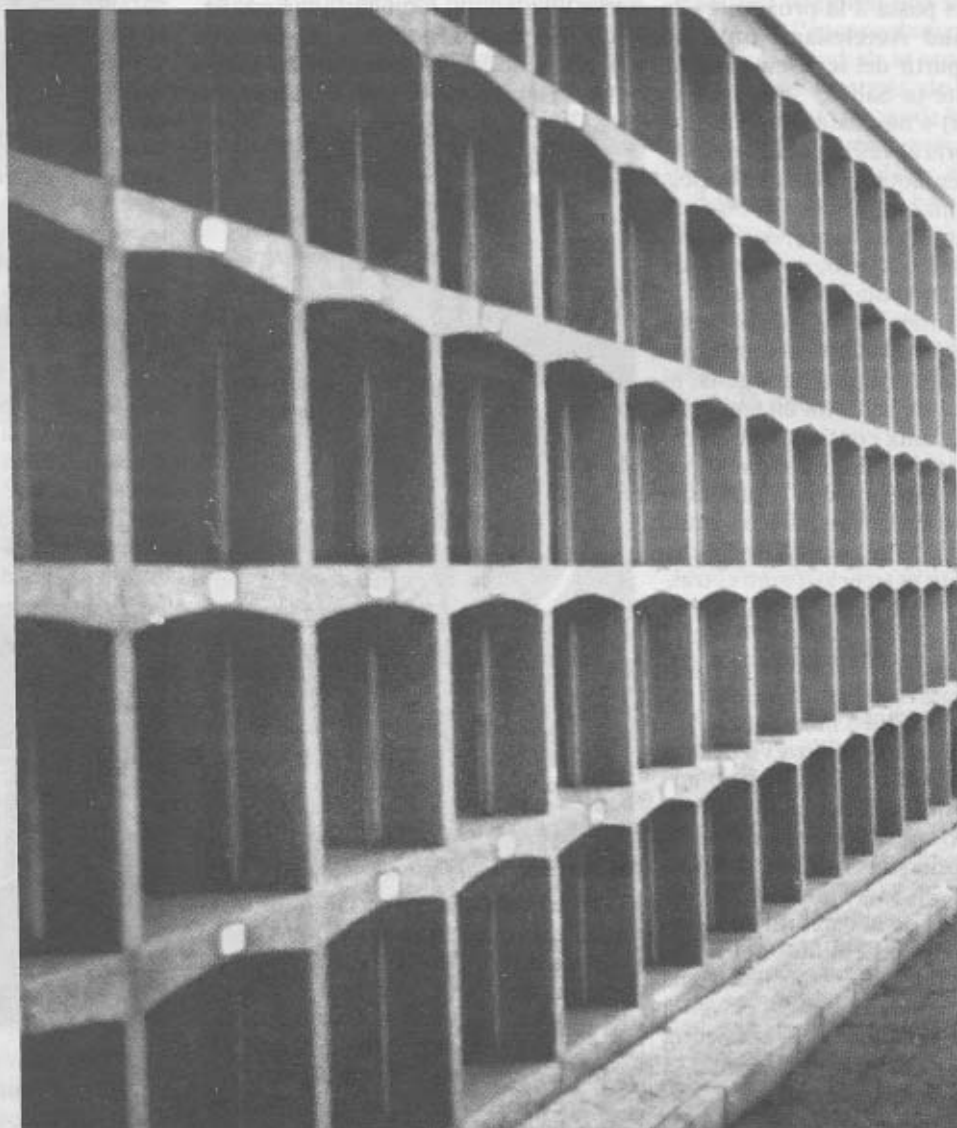
2.— Encara es discuteix la naturalesa jurídica i la força coercitiva del cànon de sanejament. Què passaria si un industrial es nega a pagar-lo? Pensem que, al Ter més del 50% dels ingressos previstos ho són per aquest concepte. La Generalitat no s'ha manifestat sobre el tema.

3.— Si no s'obtinguessin els recursos esperats, el Pla de Sanejament es trobaria en una situació crítica, perquè no podria executar-se al ritme previst, llevat que la Generalitat s'endeutés per a cobrir-lo, amb la qual cosa els qui ja tributen indirectament hauríem de pagar més per a cobrir les deficiències de gestió de la Generalitat.

4.— Avui per avui, als veïns i industrials del Ter se'ns cobra més que als del Llobregat. Se'ns emporten l'aigua i ens fan pagar més per a netejar la que ens queda. Aquesta situació s'ha de corregir ràpidament, per establir el principi que tots els administrats per la mateixa administració hem de rebre el mateix tracte. Així, doncs, i per acabar, crec que ens trobem davant d'una situació en què tenim les bases per a resoldre el problema del sanejament, sempre que l'enfoc polític i la gestió econòmica siguin correctes. El temps dirà si els núvols passen de llarg o si hi haurà tronada.

BEATI MORTUI QUI IN DOMINO MORIUNTUR AÑO 1884

Descalçant arrels de Salt

De la mà de la llinda de la porta d'entrada del cementiri del poble de Salt reculem un segle: 1884. Ens adonem que els nostres avantpassats més pròxims eren posats en nínxols, els qui podien posseir-lo, o a terra, els de menys potència econòmica. Però els de 600 anys o més anteriors, on els posaven? On era el cementiri? a dintre o al voltant de l'església.

Els cementiris antics, entre els romans, eren fora de les ciutats, a les vores dels camins: Via Àpia a Roma. Solien ser tombes familiars en terrenys privats. També cementiris col·lectius gestionats per associacions i de la seva propietat. Els cristians enterraven com ho feia i on ho feia la

gent d'aquell temps. La tomba del màrtir era visitada i es convertí aviat en lloc de pregària i de reunió. Amb el temps, algunes foren cobertes amb una capella. Quan l'afluència de pelegrins ho exigia, o alguna altra raó, era substituïda per una església amb més capacitat. Les tombes dels sants també gaudien de semblant devoció. La gent demanava de ser enterrat prop de la tomba del màrtir o del sant, volia ser enterrat «AD SANCTOS»: a la vora del sant. Així obtenia la intercessió del Sant davant Déu. També preservava el seu cos dels profanadors de tombes. Al costat d'un sant, pobre, vestit molt senzillament, o amb una mortalla manllevada, no hi havia atractius econòmics.

Centenari del Cementiri

No valia la pena de buscar tresors de perles, anells d'or o vestidures platejades a la tomba pobre. De la proximitat del Sant es passa a la proximitat de l'església, **apud Aecclesiam**: prop de l'església. A partir del **segle cinquè** fins al segle divuitè (a Salt, el segle nou ja es moria gent) s'ha passat de l'apartament dels morts al veinatge. Els cementiris antics eren llocs de silenci. Els dels cristians, durant segles, foren lloc de pas públic, de reunió, de passeig, de concentració. La vida d'esbarjo, de tractes, de festeig, de diàleg tenia lloc en l'espai de terreny on s'enterraven els difunts. El dret d'asil de què gaudien els cementiris feia que alguns, fugitius o perseguits, hi fessin temporada, sobretot en temps de guerra. Els difunts continuaven essent membres de la família, ciutadans, parroquians que esperaven la resurrecció dels morts allà mateix on havien viscut, dintre la ciutat. La familiaritat entre vius i difunts no es trencava amb el traspass al lloc d'espera per al retrobament a la fi del temps.

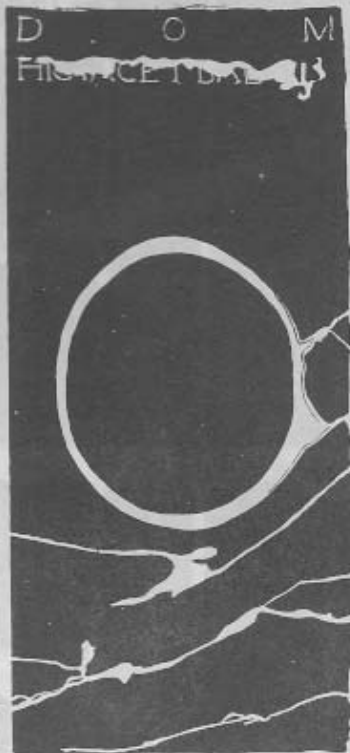
A l'altar major de les nostres esglésies hi ha relíquies de Sants. Fins al segle dinou, en el nostre món cultural, a Salt, els feligresos són enterrats o bé dins l'església o a l'exterior de l'absis, o l'atri o al llarg del mur del temple. A les catedrals i als convents es creen els claustres per a dipositar-hi els cossos dels **Bisbes, Canonges, Abats i monjos**. Si visiteu els claustres de la catedral de Girona us adonareu de l'enllosat del terra, compost de làpides sepulcral, i dels sarcòfags a les parets. El mateix es veu a **Sant Pere de Galligans, a Santa Maria de Ripoll...**

Esmolem la imaginació i passem-nos pel nostre temple de **Sant Cugat de Salt**. Fins al 1635, el nostre temple ocupava l'espai que va des de l'habitatge d'en Lluís, el campaner, i la Maria, fins a l'aresta esquerra del campanar. Encara avui és ben visible el rebatut exterior de la façana antiga en els panys de paret sobre les golfes de les naus laterals i en el tros de façana, ara interior, de la nau central, sobre l'arc que cavalca de la porta actual i el **Sant Crist** a l'altar del **Sagrat Cor** i la **pica de batejar**. Les parets són més amples d'aquí cap a l'altar que d'aquí cap al cor: això es pot comprovar si un es fixa, des del carrer estant, en les finestres que il·luminen l'interior: les de la dreta del campanar, són més fondes que les de l'esquerra.

Fins aquest moment, doncs, els cossos dels qui passaven a millor vida

eren col·locats a dintre, els distingits, i al voltant del temple, els altres.

Al peu del presbiteri encara es conserva una làpida, molt gastada i esquerdada, on podem endevinar una ratlla de mitges paraules. Només s'arriba a conèixer l'**Hic jacet**: Ací jau, descansa, re-

posa. El **D.O.M. (Deo Optimo Maximo)** de l'encapçalament és més enter. Tota la inscripció ha sigut borrada pel fregadís dels peus o pel temps. No podem saber de quan és. Déu ser la més antiga, després de la **Memòria dels germans Estrader de l'any 1362**.

Té una obertura rodona al centre, tancada amb un tap de pedra. Es tracta d'una sepultura familiar?

La que segueix no conserva cap resta d'inscripció. Al centre hi porta un emblema: un arbre amb fruits?

Ve després, una tomba col·lectiva: familiar? Segurament. No podem saber de qui. No porta data ni dibuix ni cap paraula indicadora. Les tres llosardes de la tomba són emmarcades per quatre vorades de pedra. La peça del mig porta dos claus corredors, enlaire i a baix, que servien per estirar i destapar la tomba quan convenia: per introduir-hi les restes procedents del podrimener (lloc on dipositaven el difunt perquè perdés les parts consumibles abans de col·locarlo en el lloc definitiu), d'una altra sepultura exterior o, simplement, el cos que s'havia d'enterrar, segons el costum del moment.

A la mateixa altura d'aquesta, però a la nau lateral, davant de l'altar que encara avui la gent en diu l'altar del marquès, hi ha una altra tomba col·lectiva: familiar? Està vorada per sis pedres. La llosarda del centre porta els dos claus de puja-i-baixa. Totes tres porten emblema. El de l'esquerra ornamentat

amb una font de doble palangana. El del mig és rematat amb una corona de flors i dibuixos geomètrics. L'omple un

rest d'arbres amb unes mans enllaçades més amunt de les copes i un riu (potser dos: el «Te» gros i el «Te» petit) a les arrels. El de la dreta té gravat un arbre ple de fruits i de fulles.

Tornem a la nau central del temple. Després de la tomba col·lectiva en segueix una altra d'individual. Molt gastada. No s'arriba a llegir cap paraula sencera. Només s'entreveuen unes quantes lletres. Però té una data ben visible, 1607, i un baix relleu circumferencial amb dibuixos conservats parcialment. Al mig es pot refer l'arbre original, gràcies a l'arrel i la copa que encara s'hi veuen. Sembla el mateix arbre que omple l'emblema que hi ha empotrat al centre del segon arc de la dreta de la nau central, sobre la tomba esmentada anteriorment: un full de paper, de pedra, rebregat dels costats i de les puntes.

La data de 1607 de la llosa estudia ara mateix ens confirma la convicció d'un temple anterior a l'actual, que segons que resa la llinda de la porta lateral d'entrada fou edificat al 1635 segurament aprofitant del precedent una gran part de les parets laterals, de l'absis i de la façana.

La sisena pedra sepulcral només conserva el D.O.M. inicial i trossos de lletres que no ajuden a confegir cap nom. Entre aquesta i l'última hi ha un espai empedrat amb bocins de pedra que no fóra res d'estrany que fossin fragments de lloses trencades d'altres tombes o pedres sobreres d'un temple més antic que l'actual.

La darrera tomba és clavada on fins al 1635 hi deuria haver la porta principal del temple. Duu la data de 1872. A la capçalera hi ha esculpits els atributs del personatge: un bonet (peça litúrgica per a cobrir el cap en certs moments de les celebracions i oficis) i un llibre obert: la Bíblia amb les lletres Alfa i Omega, primera i última de l'alfabetari grec: Jesucrist-Déu principi i fi de totes les coses. Segueix el nom: Joan Valls i Pavó, Rector d'aquesta parròquia. Acaba la inscripció amb una petició en sufragi del difunt: «Pregau per ell!»

Fins aquí hem resseguit les pedres que es poden veure al terra de dintre el temple. En una columna de l'interior s'hi conserva una pedra, de proporcions més petites que les del terra, més antiga: 1362. Segurament que és una Memòria. A la paret exterior sud, a la dreta de la porta d'entrada actual, n'hi ha una altra de més petita, molt menjada amb poques lletres visibles. Les feien posar en indrets diferents del de la sepultura. A vegades n'hi havia més d'una. Algunes tapen un forat del mur amb les restes vingudes de la sepultura en el moment de col·locar-hi un altre cos. El romànic català té alguns exemples d'aquest costum.

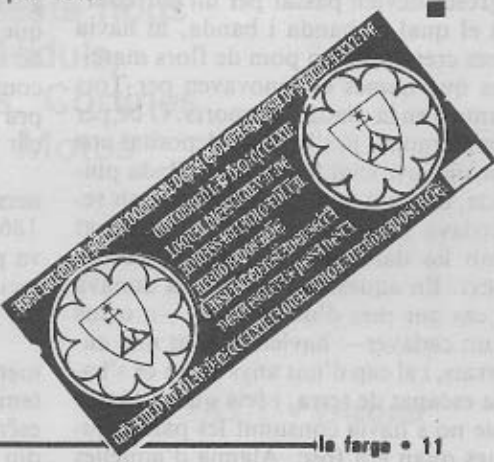
En el petit alçat del davant de la porta d'entrada al temple hi trobem, encara, una altra sepultura del 1882, d'En Narcís Falgueras i Escarrà, que pel llibre 3 d'òbits de l'arxiu parroquial sabem que era de Colomers i casat en segones núpcies amb M.ª Gràcia. Segurament que ha vingut d'un altre emplaçament inicial. En el moment de fer alguna ampliació del temple, ho aprofici-

tarien per enllosar el terra. Hem de fer notar que alguna pedra de l'exterior de l'entrada encara guarda lletres escadusseres ben llegibles: una B, una S i la O i la M de l'encapçalament.

Per l'estudi de la gruixudària de les parets, dels finestrals, de les golfes, tant de la nau central com de les laterals d'algunes pedres, tres sobretot, que es troben disperses en el cos de l'edificació, sembla que el temple ha sofert dues ampliacions. L'una seria el 1635 i l'altra, el 1914, segons que resa la llinda de la porta d'entrada. D'aquesta última encara en queden records de persones vivents. El campanar que ara ocupa el centre originàriament seria a l'extrem. El 1635 quedaria cap al final i el 1914 on és ara.

El cementiri, doncs, deuria ocupar l'espai del davant de la façana, que ara és interior; on hi ha el Sant Crist, l'altar del Sagrat Cor, l'altar de la Mare de Déu de Fátima, els confessionaris, l'antic baptisteri, l'escala de pujar al cor i el cancell. També es deuria enterrar al llarg del mur exterior, i possiblement, al voltant de l'absis: on ara hi ha l'habitatge del campaner. Cada vegada que es feia una ampliació, el cementiri deuria agafar terreny nou. La gent més gran, i la no tant també, tots sou testimoniis de restes que de tant en tant aflorren a la superfície gràcies a les pluges, a obres o a gratalls que fan la mainada tot jugant a «obis». Com capgira una paraula, una lletra: Llibre d'òbits: on s'enregistren les persones que moren en una parròquia; Missa d'òbits: missa celebrada en sufragi d'un difunt. Obi: clot a terra que la quitxalla feia, i encara fa, per a jugar a boles. A la Garrotxa té el mateix significat que el «baci» de l'Empordà i el Gironès.

Això no és tot. No conec a Salt cap camp d'olles de cendres de l'edat de ferro o del bronze com les d'Agullana i Espolla. Que vells que seriem! Preguem per tots!

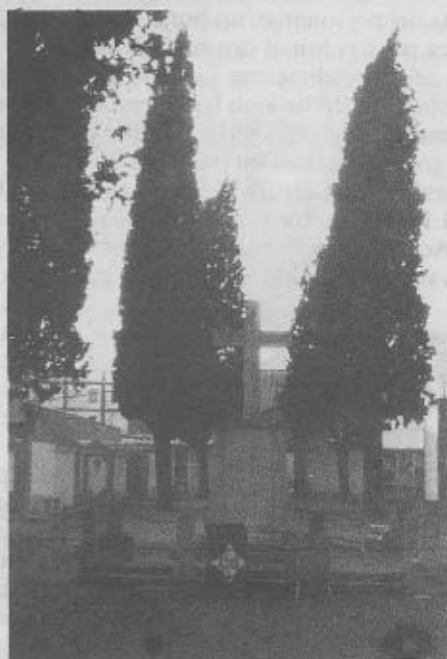

Centenari del Cementiri

Petita història cronològica del Cementiri

De temps, diguem-ne immemorial, era costum que al costat de les esglésies, s'hi destinessin uns terrenys per enterrar-hi els morts. O sigui, els cementiris. També és veritat històrica que, quan el mort era persona important, la seva sepultura quasi sempre era un clot fet a terra de l'església i cobert per una làpida d'una sola peça, en general de marbre, en la qual constava el nom i característiques de l'enterrat. Allò que ara en diem el carnet d'identitat. Quan la persona era tan i tan important, que fins era amo i senyor del lloc, amb un títol de bisbe, baró, rei o regina, li guarnien una caixa mortuòria i la penjaven de la paret, aguantada per uns suports, que devien ser molt consistents, perquè el «bagul» no era pas de fusta, com són avui dia, sinó de pedra massissa i treballada. Vull dir que el pes del mort era tan poca cosa com la «torna de pa» quan abans de la guerra, n'anàvem a comprar un quilo, i al pesar-lo i no arribar al pes exacte, n'hi afegien una llesqueta.

Aquesta mena de cementiris, i em refereixo als de fora, als que l'aire i la claror de cada dia els hi toca sempre, i fins es poden convertir en jardins, on no hi ha classes, eren, a més d'antihigiènics, impropis. Quan anaven a missa, els feligresos devien passar per un corredor, en el qual, a banda i banda, hi havia unes creus amb un pom de flors marçides que només es renovaven per Tots Sants o en la diada dels morts. O bé, per «in eternum» ja s'hi havia depositat una corona artificial feta de ferrallada pintada, amb un nom i una data que els recordava el nom del familiar enterrat amb les dates de la naixença i de la mort. En aquests cementiris es donava el cas que més d'un cadàver —o ossos d'un cadàver— havien quedat mal enterrats, i al cap d'uns anys algun os s'havia escapat de terra, i feia que el fòsfor que no s'havia consumit les pampal·lagues quan era fosc. Alguna d'aquelles

velles beates, que de vespre anaven a l'església, veien «llumenets» en la tomba d'algun familiar, i quan arribaven a casa seva, vinga a resar pàrenostres, perquè consultat amb el capellà, aquest els havia dit, que l'ànima del mort encara era en el purgatori i que li calien moltes d'oracions i misses per a fer-la pujar al cel.

Deixem aquestes historietes dels temps de les bruixes de l'edat mitjana i anem pels fets històrics de l'actual cementiri de Salt.

A l'any 1861, les autoritats saltenques varen començar a veure els inconvenients de tenir un cementiri situat al costat de l'església, i es degueren plantejar el problema d'on enterrarien la gent a mesura que morissin. I això feu que en el Consistori Municipal, presidit per l'Alcalde Sr. **Pedro Casademont**, digués als seus companys de l'Ajuntament que el motiu d'aquella sessió del dia 12 de maig era perquè calia nomenar una comissió que volgués estudiar la compra d'uns terrenys on poder-hi emplaçar i construir un cementiri nou.

Naturalment, per comprar calen diners. I al cap d'un any, el 15 de juny del 1862, en una altra sessió municipal es va parlar dels mitjans per procurar els recursos necessaris per a la construcció del nou cementiri municipal.

Varen escolar-se molts anys, i el cementiri nou no venia; i el dia 22 de setembre del 1867, en l'acta de la sessió escripturada en el llibre d'Acords, s'hi diu haver rebut una carta del Governador

de la província, ordenant una reunió de les autoritats municipals amb els més forts contribuents del poble, per estudiar el trasllat del cementiri, i que no havent-hi prou diners, s'acorda que la gent que mori continuarà essent enterrada al mateix lloc on fins ara s'ha vingut fent. Però l'Alcalde, que era el Sr. **Joan Ciurana** es torna a reunir amb els seus companys de Consistori i els més forts contribuents i, conjuntament amb ells els components de les Juntes de Beneficència i Sanitat municipals, per discutir quin fóra el terreny més adient per construir-hi el nou cementiri, havent acordat, que al seu entendre, eren uns prats, el propietari dels quals era el Sr. **Narcís Prat**, veí de Sant Gregori. L'informe o inspecció, havia de ser feta per dos facultatius, per veure si reunia les suficients condicions.

Hem de suposar que les gestions a dur a terme per la compra del terreny no degueren fructificar, ja que fins a la sessió municipal del 3 de desembre del 1876 no figura en el Llibre d'Acords una referència per traslladar i edificar un nou cementiri. I aquesta, es refereix a una proposta que el Sr. Alcalde, **D. Isidro Auguer**, —que feia poc havia substituït el Sr. **Joan Melció**— va fer als seus consellers, si no fóra prudent i efectiu dirigir una carta a **D. Pelayo de Camps**, —desconec si en aquella data ja era Marquès—, i demanar-li si volia cedir uns terrenys on poder edificar el nou cementiri, tal com en alguna ocasió havia manifestat, sobretot en èpoques d'eleccions.

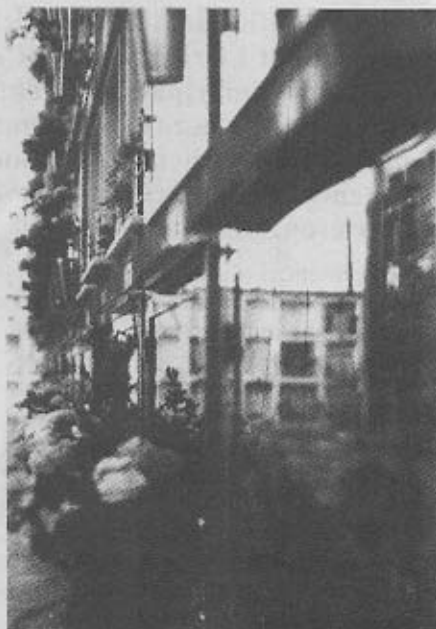

En l'Arxiu històric de l'Ajuntament, hi manquen moltes actes de sessions municipals. I si bé una pedra gravada a la portalada del nou cementiri, dóna l'any 1884 com a data de la inau-

guració, fins a l'acta de la sessió del 22 d'abril del 1886, presidida per l'Alcalde, Sr. **Lluís Rigau**, no hi consten referències del nou cementiri inaugurat, com assenyalo abans, en el curs de l'any 1884. I en aquesta sessió, el senyor **Lluís Rigau** manifesta als seus companys Consellers haver rebut una comunicació de la **Direcció General de Beneficiència** de la província, demanant que la Junta Local de Sanitat els informi de la situació del nou cementiri, vents i aigües, qualitat del terreny, extensió superficial i altres detalls que puguin ajudar a fixar l'estat actual del lloc on s'ha construït el nou cementiri.

La pregunta obligada d'ara és: qui va cedir o vendre els terrenys on el cementiri fou edificat? I els companys de **LA FARGA** m'han informat que aquests terrenys eren propietat del senyor **Pedro Coll i de Pol** (e.p.d.) i no

disposant de justificants oficials que em puguin orientar sobre el traspàs d'aquestes terres a l'**Ajuntament de Salt**, m'he dirigit al fill del difunt **D. Pedro Coll**, qui a més de rebre'm molt amablement m'ha confirmat que fou el seu difunt pare qui va cedir els terrenys al **Bisbat**, perquè hi fos construït un cementiri, i que el Bisbat traspassà la deixa a l'Ajuntament amb la mateixa condició feta pel seu pare. O sigui, exclusivament per ésser destinats a cementiri. Més tard, en els anys 1954 o 1955, m'ha continuat dient, el Sr. **Francesc Coll i Alemany** davant la necessitat de l'Ajuntament de fer una ampliació del cementiri municipal, els va vendre una parcel·la contigua per augmentar-ne la superfície, que devia ser insuficient. ■

TAPISSERIA

Joan Gàzquez Oliveras

Reparació i Tapissats nous
Sillons, Sofàs, Mòduls,
Moquetes, Pareds, Cortines
Coixins, Cotxes i Motos

C/. Joan de la Cierya, 3.— Tel. 23 36 16

SALT - Girona

Projecte municipal: Espais verds al Cementiri

La massificació del cementiri municipal ha portat a les regidories de Sanitat i Urbanisme de l'Ajuntament, a encarregar als Serveis Tècnics Municipals un avantprojecte que permeti un replantejament global de la zona. En aquest avantprojecte s'hi contemplarà l'ampliació del cementiri, l'arranjament d'espais verds útils a tots els saltencs i l'adaptació dels serveis d'autopista, recepció, enllumenat i telèfon.

El cementiri municipal no s'ha escapat de la massificació que ha sofert el nostre poble en els darrers anys. De la mateixa manera que, per exemple, els blocs de pisos creixien com bolets al voltant dels carrers Guimerà o Torras i Bages, els nínxols s'apilonaven sense ordre ni concert entre les quatre parets del cementiri.

El Tinent d'Alcalde de Sanitat de l'Ajuntament, l'Alfons Moré, explicava a La Farga que «som totalment conscients que el cementiri necessita un replantejament total a nivell urbanístic, per dotar-lo dels serveis mínims i per a convertir la zona en un lloc on els saltencs puguin anar a fer la passejada».

Era el mateix Alfons Moré qui ens comentava allò que, des de les regido-

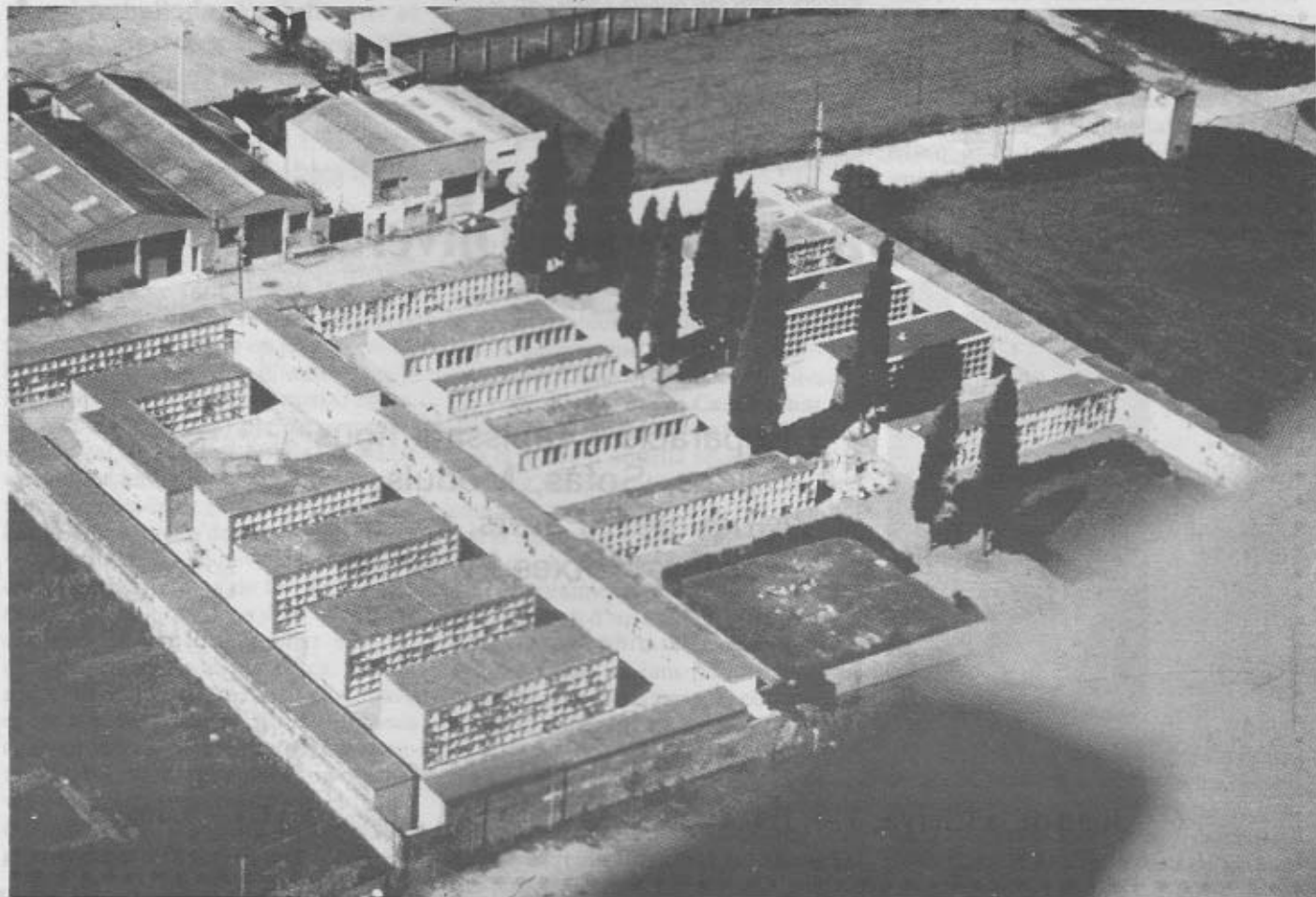
ries de Sanitat i Urbanisme, es pensa fer en un termini no llunyà: «Engrandir-lo per evitar la massificació, instal·lar-hi espais verds amb condicions perquè es pugui convertir en lloc de passeig dels ciutadans i adaptar-hi els serveis d'autopista, recepció, electricitat i telèfon».

En el moment de redactar aquest article, l'avantprojecte que ha de contemplar totes aquestes millores, està essent redactat pels Serveis Tècnics Municipals. Tot i tractar-se d'un avantprojecte, Alfons Moré indicava que «es faran les valoracions necessàries perquè en els pressupostos de l'any vinent ja s'hi pugui destinar una partida, amb la qual cosa, durant el 1895 ja es podria començar a fer alguna millora concreta».

En el Ple municipal que es va celebrar el dia 10 d'octubre es va aprovar l'adquisició de la zona nord i sud del cementiri per a la seva ampliació. Es tracta, concretament, de les parcel·les situades justament al costat de la paret que dona la cara al passeig d'Olot i la que és al costat contrari. Aproximadament cinc vessanes de terreny.

Segons ens explicava l'Alfons Moré, «si només es fes l'ampliació per les bandes nord i sud, el cementiri podria quedar molt allargassat. Per evitar-ho, no es descarta la possibilitat d'agafar terreny de la zona esportiva a través d'alguna permuta amb les parcel·les recentment adquirides pel consistori».

Tot i que l'avantprojectem, tal com hem dit, és en fase de realització, es preveu que la façana principal doni al passeig d'Olot, creant, des del punt de vista urbanístic, un gran parc dotat de zones verdes, amb l'enjardinament adequat i que permeti l'emplaçament dels nous serveis que s'hi instal·laran.

Acte de la Falange Española al Cementiri

Més enllà dels símbols

Sobretot en els darrers anys, ens hem acostumat a veure com molts dels símbols que semblaven immutables han deixat els nostres escenaris quotidians i han passat a fornir magatzems que els serviran per a la història. Per contra, han tornat a sortir símbols posterats i en alguns casos substituïnt, en un mateix indret, els que s'han retirat de la circulació.

L'escenari és sempre el mateix, són els decorats els qui canvien.

A l'actual Casa de la Vila, que té tres pals per a banderes a dalt el terrat i dos al Saló de Sessions, s'hi han hissats els colors que a cada època ha convingut als tramoistes de la història perquè la Casa de tots esdevingués un reflex, el més real possible, de l'obra que, de bon grat o per força, el Poble havia de representar.

La bandera de La Falange Española y de Las JONS i la del Requetè junt amb la d'Espanya presidiren molts anys, gairebé quaranta, la façana de la Casa Consistorial. Després, la bandera de Girona i anys més tard la de Catalunya varen ocupar els pals que havien deixat lliures La Falange i Requetè.

Despenjar la bandera de Girona del nostre Ajuntament va ser per a mi la torna d'aquell acte protocolari en què,

en annexionar-nos per força, el Batlle de Salt lliurava el bastó i la clau de la Casa de la Vila a l'Alcalde de la Ciutat veïna. Estareu d'acord en què difícilment perduraran els símbols imposats per força.

De fet les banderes han proliferat d'un temps ençà en el nostre Poble, tant en les institucions públiques com a les entitats més populars. No hem arribat a posar la bandera catalana i l'espanyola a dalt del campanar, com ho han fet, per exemple, a l'església parroquial de Llagostera. Cal dir, però, que encara hi som a temps.

A l'església també els sants han fet les seves anades i vingudes, i al llarg de mig segle han estat trets i posats al seu lloc dues vegades. La primera amb males maneres i la segona per condicionar

el temple a la nova litúrgia.

Darrerament s'ha retirat de la façana de la parròquia de Sant Cugat la placa a Los Caídos, i de moment no ha estat substituïda per una nova inscripció que recordi tots els saltencs morts en aquells anys dissortats, que agraeixo de no haver viscut.

Les fotografies del General Franco i de José Antonio Primo de Rivera, una a cada costat del Crist presidien les aules de les nostres escoles i ens servien de blanc per a llençar-hi esborradors quan el mestre sortia de la classe. Ells ja no presideixen les classes dels nostres fills.

M'oblidava de citar l'Aliga i l'Escut que ja fa temps va aixecar el vol de la façana del nostre Ajuntament, i segur que d'altres que ara no recordo han sortit d'escena sense merèixer ni tant sols aquest record.

Els símbols que creïem impertorbables, avui ja no hi són, i és que més enllà dels signes hi ha sempre la memòria: la cultura, la llengua i la història del nostre Poble, que no vol imposar banderes ni cap altre símbol a ningú.

Homenatge a Beethoven

Amb aquest títol, ha tingut lloc a la casa de cultura de Les Bernardes una exposició d'estudis fets per Pujol-Carandell, dedicats al conegut músic alemany Ludwig van Beethoven

A més de l'obra pictòrica realitzada per l'esmentat artista local, es va posar en pràctica la dualitat artística pintura-música. D'aquesta manera, el diumenge 30 de setembre, a les 12 del migdia, M.ª Àngels Alabert va pronunciar la conferència inaugural sobre la vida i obra del músic, que al mateix temps va ser il·lustrada amb tres interpretacions al piano:

Clar de lluna, per la mateixa M.ª Àngels Alabert.

Sonata patètica Opus 8, per Sofia Cabruja

I 32 variacions Opus 80, per Anna Sais.

La cloenda va tenir lloc a les 8 del vespre del dilluns dia 15 d'octubre, amb un concert a càrrec de l'Orquestra de Cambra de Girona, que va interpretar:

— **MINUET en Mi bemoll major.**

— **VALS en Mi bemoll major.**

— **CÉLEBRE MINUET en Sol major.**

— **ROMANÇA en Fa op. 50.**

Obres del compositor homenatjat i a més a més amb la col·laboració extraordinària del violinista Agustí Coma Alabert i de les pianistes Rosa Carme Martínez i M.ª Àngels Pardàs.

Les dues vetllades van ser un veritable èxit, tant d'interpretació com d'assistència de públic.

«Digui, digui...»

És a punt de començar, patrocinat per la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el curs multimèdia de català, que se l'ha anomenat «Digui, digui...»

Aquesta és una empresa molt ambiciosa

L'Ajuntament de Salt també s'ha integrat a la Xarxa d'aules multimèdia i les classes i altres activitats tindran lloc a partir del dia 6 de novembre, tots els dimarts i dijous:

— De 2/4 de 6 a les 7, al Centre Social del Passatge Sagrada Família. n.º 8.

— I de 2/4 de 9 a les 10, a la Cooperativa del Carrer Major, 78.

L'esclat de l'alba

FRANCESCA LAGUARDA

Martí Pol

Decidir-me a llegir «Amb vidres a la sang» m'exigia una predisposició més aviat melangiosa del meu estat d'ànim, perquè només amb la duresa del seu títol endevinava que trobaria un Miquel Martí Pol abatut, trist i rebel davant la incurable esclerosi que començava a compartir. I sabia que, a la fi, jo mateixa acabaria contagiant-me d'aquesta actitud tan poc positiva que posa fre als grans projectes, i, per altra banda em sabia conscient de l'experiència —no massa llarga— feixuga que ens empeny a fer un poema i de la necessitat forçosa de transmetre aquests sentiments quan hom se sent una mica com «una ànima solitària».

Doncs bé, amb molt de respecte i una certa curiositat, vaig convidar-me a llegir-lo i us ben asseguro que si bé tots els poemes són realment molt llastimosos i pregonen un indubtable desconsol, també és veritat que cap, ni un, acaba per rendir-se a unes ganes de viure, que cal aprofitar dia a dia. I aquesta dèria va acabar per transformar-me. Evidentment podia haver passat de llarg de fer-vos menció d'aquest llibre però si algun llegat em va deixar va ésser el missatge de «No passar de llarg» de res i de Viure.

Amb els dits ben oberts

Com que de sobte m'he fet vell i a

penes em moc de casa, he decidit de vendre'm els ulls de coloraines que tenia per córrer món. No em demaneu que

faci cap més esforç per canviar-me els ulls. Renuncio des d'ara a tota mena de somieig. En aquest món de quatre pams en què visc, no em fan cap falta els ulls d'abans; fins tancant els que em

resten veig tot allò que vull. Ara, per viure, em fan més falta els dits. És un món

tàctil aquest món en què visc, un món d'objectes que palpiten, de parets que palpiten i que recorro amb els dits ben oberts amb tot el cos al cap dels dits, per no perdre'm, si puc, ni un sol instant de vida.

La vida amb

Em declaro vençut

Em declaro vençut. Els anys que em resten

els malviuré en somort. Cada matí esfullaré una rosa —la mateixa— i amb tinta evanescent escriuré un vers decadent i enyorós a cada petal.

Us lego la meua ombra en testament: és el que tinc més perdurable i sòlid, i els quatre pams de món sense neguit que invento cada dia amb la mirada. Quan em mori, caveu un clot profund i enterreu-m'hi dempeus, cara a migdia, que el sol, quan surt, m'encengui els fons dels ulls.

Així la gent que em vegi exclamarà: Mireu, un mort amb la mirada viva.

Punt i seguit

Doncs bé: me'n vaig. Us deixo l'ombra d'un sol record.

L'ombra només: el record me l'enduc i me'n faré una bufanda, perquè diu que l'hivern serà molt llarg i dur. Caldrà que us defenseu com jo em defenso. No us deixeu estovar massa la tendresa. Sigueu moigerats en el menjar. Però si alguna noia se us abalteix als braços, estimeu-vos-la amb fúria, com aigu que se sent acorralat dins una cambra fosca.

Per molts anys, Miquel!

L'acudit foll

La vida amb humor

BURXETA

Dansa macabra

El poble català és un poble aimant d'escoltar i explicar històries de cementiris i de morts que ressuciten sense ressucitar. Aquella història del bagul que fa un viatge al sostre d'un autocar (al moment de màxim furor d'aquesta història, s'anomenava cotxe de línia) i del passatger que, per por de la pluja, cerca aixopluc a l'interior de la caixa; i de l'altre passatger que puja poc després, i que contempla esglaiat com una mà surt del bagul, amb el gest característic de comprovar si encara cauen gotes.... aquesta història va alimentar les tertúlies durant molt de temps. O aquella altra del lladre de cementiris (o de la persona que fa una juguesca, ja que hi ha algunes variants) i que s'enganxa la camisa en el clau d'una tomba, i es pensa que un mort l'estira.

Si, els catalans tenim un humor negre. I no m'estranyaria gens que els saltencs, per commemorar les glòries del seu cementiri municipal —abans cementiri particular i, molt abans, perquè així anaven les coses, cementiri eclesiàstic, s'inventessin alguna trapelleria. I, si m'he embolicat, algú ja em corregirà, ara que hi ha persones que es prenen la molèstia de treure l'entrellat per descobrir de qui carai era el Cementiri de Salt. Com per exemple aquesta: fer un concurs entre els escolars per descobrir quin és el mort que té més anys de vida al cementiri saltenc. O fer un concurs per veure qui aguanta més temps tancat, tot sol, dins d'un panteó. Els amics de l'Editorial El Pèl tindrien tema per a omplir pàgines i més pàgines de literatura saltenca (i aprofito l'avinentesa, ja que no ho havia fet fins ara, de felicitar i encoratjar públicament una iniciativa tan bonica i tan saltenca. I recordar la frase —aquesta sí que l'he feta servir— monumental i macabrament funerària: «Salt és el melic de l'esquizofrènia creativa».

Estic segur que, el dia que Salt s'aixequi amb armes per reivindicar una noble empresa, els habitants del seu cementiri, com un sol home —i les dones també— uniran les seves esquelètiques testes a l'empresa comuna.

I, en aquests moments, ni els gori-gori del rector de torn no assoliran recloure'ls a la pau i el silenci de les tombes. Aquell dia haurà arribat el Judici Final.

La Farga està d'enhorabona. La Direcció Gral. del Patrimoni Escrit i Documental de la GENERALITAT DE CATALUNYA, ens ha concedit una important subvenció, que ens permet albirar amb molta esperança el futur de «La Farga», ens plau, doncs, dir amb orgull que la Generalitat, a més de fer propaganda de les publicacions locals, es preocupa també de la seva subsistència. Nois, «chapeau»; i gràcies.

ooOoo

També la DIPUTACIÓ DE GIRO-NA ens ha vingut a donar un cop de mà, subvencionant 40 subscripcions a La Farga, en benefici de centres educatius, assistencials i d'esbarjo, no cal dir que els restem molt agraïts per la seva col.laboració.

ooOoo

* Degut als inconvenients que suposa viure fora de Salt, el company Josep Cristòfol ha tingut de deixar el consell de redacció de «la Farga».

El pas de'n Cristòfol pel nostre butlletí ha deixat constància impresa de la seva meticulosa manera de fer, sempre exigent i rigorós en les tasques encomanades.

Et trobarem a faltar, Josep, en les serioses però divertides, reunions de l'equip de redacció de «La Farga».

Felicitats al nostre fotògraf, Manel Lladó, guanyador del Segon Premi de Fotografia Lliure en color, sota el títol «LLAMPEC» del V.º CONCURS FOTOGRÀFIC VILA DE PALAMOS.

ooOoo

* El Teva/Meva d'en Narcís Burch i L'Espietà d'en Pep Mollera han descansat en aquest número de novembre. Pel desembre anunciem en primícia que l'un la petarà amb en Josep Casals i Blanquera i l'altre en parlarà del nou logotip municipal.

ooOoo

* Dues Ariatnes emplenaren de goig la vida del nostre poble. Una tercera Ariatna ve a sumar-se a aquesta saga vinculada a Salt.

En Toni Rusalleda —company nostre— i la Pil —companya seva— han tingut una nena!! Enhorabona. El nou món es de les Ariatnes!!